

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1306/2017. számú ügyben

Előadó: dr. Karácsony-Pápai Anita

Érintett szervek: Igazságügyi Minisztérium

2017.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-1306/2017. számú ügyben**

Előadó: dr. Karácsony-Pápai Anita

Az eljárás megindítása

Egy magánszemély annak érdekében kereste meg hivatalomat, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés korábbi, de egyes büntetőügyekben ma is alkalmazandó szabályozására vonatkozóan vizsgálatot folytassak le, valamint beadványában arra kért, hogy indítványozzam az Alkotmánybíróságnál a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 47/A. § (2) bekezdésének – amely az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésből történő feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontját határozza meg – utólagos normakontrollját és megsemmisítését.

Tekintettel arra, hogy a hivatkozott szabályozás felvetette a jogállamiság követelményével, az emberi méltósághoz való joggal, illetve a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmával összefüggő visszásság gyanúját, a beadvány alapján vizsgálatot indítottam.

Az érintett alapvető jogok

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „Magyarország független, demokratikus jogállam.” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése]
- Emberi méltósághoz való jog: „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz”. [Alaptörvény II. cikk]
- A kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalma: „Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni (...).” [Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése]

Az alkalmazott jogszabályok és közjogi szervezetszabályozó eszközök

- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (régí Btk.)
- az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (EJEE)
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (új Btk.)
- a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.)

A megállapított tényállás

A panaszos beadványa alapvetően a régi Btk. 47/A. § (2) bekezdésének vizsgálatára irányult. E rendelkezés szerint, ha az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, annak legkorábbi időpontját legalább húsz évben, ha az életfogytig tartó szabadságvesztést olyan bűncselekmény miatt szabta ki, amelynek büntetősége nem évül el, legalább harminc évben határozza meg. A panaszos álláspontja szerint az e bekezdésben előírt 30 éves *kötelező alsó határ* nem teszi lehetővé a

büntetés kiszabási szempontok vizsgálatát és érvényesülését, elvonja a bíró mérlegelési jogkörét, ezáltal kiüresíti a bíróságok ítélkezési tevékenységét, emellett e kötelező szabály kizárja a súlyosító és enyhítő körülmények mérlegelését és a cselekmény tárgyi súlyához igazodó ítélkezést. Ezekre tekintettel a panaszos szerint a szabályozás sérti a jogbiztonságot, a bírói függetlenséget, a törvény előtti egyenlőséget, az emberi méltóságot és az arányosság elvét.

A beadványban kifejtett érvek szempontjából tekintve az érintett szabályozást, azt állapítottam meg, hogy a feltételes szabadságra bocsátás vizsgálatának legkorábbi időpontja generális minimumának törvényi szintű meghatározása nem sért alapjogokat, az alábbiak miatt.

A bíróságnak a büntetés kiszabásakor értékelendő súlyosító és enyhítő körülmények mérlegelésére továbbra is lehetősége – és kötelezettsége is – van, és ezek alapján nem köteles életfogytig tartó szabadságvesztés büntetést sem kiszabni. Emiatt a bírói mérlegelés kizárására nem kerül sor a szabályozásban. Ellenkezőleg, a szabályozás éppen azt a célt szolgálja, hogy elősegítse az önkényes jogértelmezés és az egymásnak ellentmondó, egymástól merőben eltérő, aránytalan ítélkezési gyakorlat elkerülését. Ez pedig a *törvény előtti egyenlőség* érvényesülését segíti elő, amelynek garantálása arra figyelemmel sem szenvedett csorbát, hogy e rendelkezés minden hasonló helyzetben lévő, hasonló ítélettel sújtott elítélre ugyanolyan feltételekkel alkalmazandó.

A *bírói függetlenség* problematikája ugyancsak nem értelmezhető e kérdés kapcsán, hiszen a bírák függetlensége a törvények és jogszabályok alapján áll fenn, azaz a döntésük részrehajlástól mentességét és befolyástól mentességét éppen a rájuk nézve kötelező törvényi és jogszabályi rendelkezések és azok betartása biztosíthatja leginkább.

Az *arányosság* tekintetében pedig arra szükséges figyelemmel lenni, hogy az érintett törvényi rendelkezés a 30 éves alsó határt azon bűncselekmények vonatkozásában írja elő, amelyek életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntethetőek és az elkövetés körülményeinek mérlegelését követően az eljáró bíróság e legszigorúbb büntetési nem kiszabásáról is rendelkezett, ráadásul e súlyos bűncselekmények büntethetősége a törvény értelmében nem évülhet el (a többi bűncselekmény esetében ez a törvényi alsó határ 20 év).

Ezen túlmenően, egyúttal áttérve az *emberi méltóság* kérdésére, utalni szükséges az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára, amely hazánkat érintően is alapvető megállapításokat tett.¹ Az EJEB álláspontja szerint ugyanis az életfogytig tartó szabadságvesztés gyakorúval szemben történő kiszabása önmagában véve nem összeegyeztethetetlen az EJEE-vel, amennyiben legalábbis biztosított a szabadulás reménye.

Mind ezek alapján a beadványban szereplő szempontok vizsgálatát a továbbiakban mellőztem.

Mindazonáltal a beadvány kapcsán felmerült a szabályozás más szempontból történő vizsgálatának szükségessége is. E szerint, mivel a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének vizsgálatára vonatkozóan előírt legkorábbi időpont csupán egy minimumot jelez, az ítélkező bíróság erre a törvényi minimumon túli időpontot is meghatározhat. E törvényi rendelkezés tehát magában hordozza annak lehetőségét, hogy a bíróság a feltételes szabadulás legkorábbi időpontját el nem évülő bűncselekmény esetén 30 évnél későbbi, egyéb esetben pedig a minimum 20 évnél későbbi időpontban jelölje meg. Míg az új Btk. 43. § (1) bekezdése ezzel szemben már tartalmaz egy generális maximumot, azaz felső határt az ítélkező bíró számára, a megjelölendő időpontnak a régi Btk. szerint *nincs törvényi felső határa*.

Ezzel párhuzamosan, a Bv. tv. a feltételes szabadságból kizárt életfogytig tartó szabadságvesztésre (azaz ún. tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre, a továbbiakban: TÉSZ) ítélt személyek esetében bevezette a hivatalból indítandó kegyelmi eljárást (a továbbiakban: kötelező kegyelmi eljárás). Tekintve, hogy a régi Btk. értelmében az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabásakor a bíróság 30 éven túl felső határ nélkül jogosult megállapítani a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontját, míg a Bv. tv.

¹ Itt utalnék Törkölly Tibor Magyarország elleni ügyére, amelyben az EJEB azt az álláspontot képviselte, hogy az adott esetben kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés, amelyből az elítélt 40 év után, 75 éves korában helyezhető feltételes szabadságra, nem jelenti az EJEE 3. cikkében foglalt kínzás tilalmának megsértését. Kifejtette ugyanis, hogy az elítéltet, mivel elviekben feltételesen szabadon bocsátható, nem fosztották meg a szabadulás minden reményétől, így elítélése embertelen büntetésnek nem minősül.

értelmében TÉSZ-re ítélt esetében 40 év után kötelezően megindul a kegyelmi szabadulás lehetőségének vizsgálata, felmerül a büntetőjogi szankciók – különösen egymáshoz viszonyított – arányosságának kérdése.

Mindezek alapján ezért az eljárásomban azt vizsgáltam, hogy a törvényi felső határ hiánya mennyiben áll összhangban és logikai egységben az életfogytig tartó szabadságvesztés szabályozása tekintetében irányadó alkotmányos és nemzetközi standardokkal, az új Btk. szabályaival, valamint a TÉSZ szabályozásával.

A vizsgálatom keretében megkerestem a büntetőjogi jogalkotásért felelős Igazságügyi Minisztériumot (a továbbiakban: IM), és az alábbi kérdések megválaszolására kértem:

1. Mi az indoka annak, hogy a régi Btk. a 2013. június 30. napján hatályban volt 47/A. § (2) bekezdésében szereplő szabályozás annak ellenére sem tartalmaz egy generális felső határt a feltételes szabadságra bocsáthatóság vizsgálatának előírására, hogy a régi Btk. 1999. március 1. előtt hatályos rendelkezése meghatározta, illetve az új Btk. egyaránt meghatározza a bíró számára az erre vonatkozó időkeret alsó és felső határát?

2. Álláspontja szerint a régi Btk. 47/A. § (2) bekezdése mennyiben áll összhangban az új Btk. és a Bv. tv. feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseivel?

3. Megítélése szerint milyen eszközökkel biztosítható, hogy a régi Btk. 47/A. § (2) bekezdésére figyelemmel adott esetben a feltételes szabadságra bocsáthatóság vizsgálatának legkorábbi időpontját 40 éven túli időpontban meghatározott ítélettel érintett elítélt ne kerüljön hátrányos helyzetbe ahhoz képest, akit a bíróság szigorúbb, tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt az új szabályok értelmében, így az ő esetében 40 év eltelte után kötelezően meg kell indítani a kegyelmi eljárást?

4. Tudomása szerint hány olyan elítélt van, akiket a régi Btk. alapján ítélték életfogytig tartó szabadságvesztésre és esetükben a 47/A. § (2) bekezdése alapján került sor a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjának megállapítására?

Az IM az alábbiakról tájékoztatott.

Az 1. és a 2. kérdés kapcsán:

A generális felső határ a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvénnyel került ki a régi Btk.-ból. Ezzel párhuzamosan, 1999. március 1-jétől egyfajta új szankcióként beépült a régi Btk.-ba a TÉSZ. A TÉSZ beiktatása előtt a régi Btk. hatályos szövege azért tartalmazta az életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás ítéletben meghatározható legkorábbi időpontjának a maximumát is, mert az akkori szabályozás a TÉSZ-t nem ismerte, így ennek hiányában a bíróságnak semmilyen, a mérlegelés során figyelembe vehető rendelkezés, iránymutatás nem állt volna rendelkezésére ahhoz, hogy ez az időpont meddig terjedhet. A TÉSZ bevezetésével a tárca álláspontja szerint a felső határ azért volt elhagyható, mert a feltételes szabadságra bocsáthatóság vizsgálata tekintetében immár nem lehetett olyan hosszú időtartamot meghatározni, amely a valóságban már a TÉSZ-nek felelt volna meg, mivel az egy elkülönült, súlyosabb szankció.

A feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjának meghatározása során a bírónak – mind a régi Btk., mind az új Btk. alapján – figyelemmel kell lennie az elkövető életkorára és az átlagos emberi életkorra is ahhoz, hogy a büntetés az arányosság követelményének megfeleljen.

Önmagában a generális maximum előírása nem garantálja a tényleges feltételes szabadságra bocsátást, ám garanciális jelentősége van annak, hogy a Bv. tv. 57. § (8) bekezdése alapján – ahogy a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet 8. § (5) bekezdése alapján is – a büntetés-végrehajtási bíró a feltételes szabadságra bocsátás mellőzésétől számított legkésőbb két év múlva, azt követően pedig évente köteles felülvizsgálni a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.

Mindezekre tekintettel a régi Btk. szabályozása alkotmányjogi szempontból megfelelő volt. Az új Btk.-ban ugyanakkor – elsősorban a megfelelő joggyakorlat orientálásának céljából, valamint az EJEK kialakult gyakorlatára és eseti döntéseire tekintettel – meghatározásra került a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége megnyílásának legkésőbbi időpontja. Ugyan összesen két olyan eset volt, amikor a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja az általánosan érvényesülő tendenciától eltért, „tekintettel azonban az előfordulásra, a jogalkotó ennek elkerülése céljából, biztosítékként építette be a szabályozásba a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége megnyílásának legkésőbbi időpontját”.

A 3. kérdés kapcsán:

Azon vádlottak esetében, akik cselekményüket a régi Btk. hatálya alatt követték el, de a büntetőeljárás még folyamatban van, felmerül a kérdés, hogy melyik büntető törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni az eljárás során. Az új Btk. 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni, de ez alól létezik kivétel. E szerint, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

A bíróságnak annak megítélésénél, hogy az elkövetéskori vagy az elbíráláskori szabályozás eredményezi-e a cselekmény enyhébb megítélését, nem pusztán a kétféle büntetőjogi tényállást kell összehasonlítani, hanem értékelnie kell a büntethetőségi akadályokat, a kiszabható szankció lehetséges mértékét, valamint a büntetéskiszabási körülményeket is. E körbe a feltételes szabadságra vonatkozó szabályozás vizsgálata is beletartozik. Ha mindezek alapján a bíró mégis arra az eredményre jutna, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára tekintettel a régi Btk. biztosítja az enyhébb elbírálást (a régi Btk. szerint az el nem évülő bűncselekmények esetében 30 év, más bűncselekmények esetében 20 év, míg az új Btk. szerint valamennyi esetben 25 év az alsó határ), akkor ezzel nyilvánvalóan nem hozhatja hátrányosabb helyzetbe az elkövetőt az új Btk.-hoz képest, hiszen ez ellentmondana a Btk. 2. § (2) bekezdésének.

Ezek alapján tehát az IM álláspontja szerint a jövőben „a jogszabályok helyes alkalmazásával valószínűleg nem fog sor kerülni olyan ítélet meghozatalára, ahol a bíróság a cselekmény elkövetésének idején hatályos régi Btk. alapján úgy állapítaná meg a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, hogy az hátrányosabb helyzetbe hozná az elítéltet, mint ha az új Btk. rendelkezései alapján történt volna az elítélés”.

A 4. kérdés kapcsán:

A Belügyminisztériumtól beszerzett adatok alapján az IM tájékoztatott, hogy jelenleg 218 fő tölti életfogytig tartó szabadságvesztés büntetését. Közülük mindössze két olyan elítélt van, akiknél a bíróság a feltételes szabadságra bocsátást nem zárta ki, de annak lehetőségét – a régi Btk. alapján – negyven évnél későbbi időpontban határozta meg.

Az IM végül a válaszában arról tájékoztatott, hogy *a vonatkozó szabályozás megfelelőségének, az esetleges módosítási szükséglet fennállásának vizsgálatát a szabályozás előkészítőjeként el fogja végezni.*

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az Alaptörvény 30. cikk (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa alapjogvédelmi tevékenységet lát el, eljárását bárki kezdeményezheti. Ugyanezen cikk (2) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa az alapvető jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszasságokat kivizsgálja vagy kivizsgáltatja, orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményez.

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 20. § (1) bekezdése arra ad felhatalmazást, hogy a hozzám benyújtott beadvány alapján – az Ajbt.-ben meghatározott kivétellel – vizsgálatot folytassak, és az Ajbt.-ben meghatározott intézkedést alkalmazzam. Az Ajbt. 18. § (4) bekezdése értelmében pedig a hatóságok tevékenysége során felmerült, az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság megszüntetése érdekében hivatalból eljárást folytathatok. A hivatalból indított eljárás természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszásság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára irányulhat. A hivatalbóli vizsgálatot egy magánszemély jelzése is megalapozhatja.

Az ombudsman számára egy adott jogi szabályozás alapjogi aspektusú vizsgálatára, valamint a jogszabályok hiányosságaival, tartalmi hibáival összefüggő intézkedések megfogalmazására a törvény lehetőséget teremt. A *preventív alapjogvédelemre is hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat* alapján a biztos mandátuma keretei között marad akkor, amikor az alapjogi aspektusú vizsgálathoz nélkülözhetetlen módon, a konkrét alapjogsérelmek és ezen alapuló panaszok megelőzése érdekében áttekinti a releváns jogi szabályozást, feltérképezi és jelzi a jogalkotásért felelős szervek irányába a felmerülő aggályokat.

Az Ajbt. 37. §-a értelmében, ha az alapvető jogok biztosa álláspontja szerint a visszásság valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz felesleges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében javasolhatja a jogalkotásra vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél a jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását, illetve a jogszabály előkészítőjénél jogszabály előkészítését.

Az Ajbt. 28. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa az általa lefolytatott vizsgálatról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket és az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket.

II. Az érintett alapvető jogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Álláspontom szerint az ombudsman akkor jár el helyesen, ha következetesen, zsinórmértékként támaszkodik az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint az egyes alapjogi tesztekre.

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírói döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírói határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi élel mondta ki azt, hogy „az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírói határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel *hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket*. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a *jogbiztonság*. A testület a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában részletesen kifejtette, hogy a jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint *„alkotmányos jogállamban a büntetőjog nem pusztán eszköz, hanem értéket véd és maga is értékeket hordoz: az alkotmányos büntetőjogi elveket és garanciákat. A büntetőjog a büntetőhatalom gyakorlásának törvényes alapja és egyúttal az egyéni jogok védelmének szabadságlevele is. A büntetőjog értékvédő ugyan, de szabadságlevélként az erkölcsi értékek védelme körében nem lehet az erkölcsi tisztogatás eszköze”*. [11/1992. (III. 5.) AB határozat] A testület ezen túlmenően ugyanezen határozatában úgy fogalmazott, hogy: *„A jogrendszer alkotmányosságából következően az állami büntetőhatalom gyakorlásának is alapvető követelménye, hogy megfeleljen az alkotmányos elveknek: a büntetőhatalom gyakorlásának alapja jogállamban kizárólag az alkotmányos büntetőjog lehet”*. E határozat továbbá tartalmazza annak kifejtését, hogy a jogbiztonság elve az alkotmányos büntetőjog részeként többek között azt követeli meg, hogy a büntetőjogi rendelkezések pontosan kerüljenek megfogalmazásra, egyértelműek legyenek a norma címzettjei számára, *„hogy mindenki, akit érint, tisztában lehessen a jogi helyzettel, ahhoz igazíthassa döntését és magatartását, s számolni tudjon a jogkövetkezményekkel*. Ideértendő az is, hogy ki lehessen számítani a jogszabály szerint eljáró más jogalanyok és állami szervek magatartását”. Mindez tulajdonképpen többek között az ún. *nulla poena sine lege certa* alapelv lényege, amelyről – együtt a *nullum crimen sine lege* alapelvvel – a testület e határozatában úgy fogalmaz, hogy *„a büntetőjogi legalitás alkotmányos elvének részei, de nem egyedüli kritériumai a büntetőjogi felelősségre vonás alkotmányosságának”*.

A *nulla poena sine lege certa* alapelvvel összefüggésben fontos utalni arra, hogy a meghatározottság követelménye a büntetőjogi szabályozás minden elemére vonatkozik, így természetesen a büntetőjogi szankciókra is. A nem kellően meghatározott szankciók visszaélésre adhatnak alapot.² Bár a feltételes szabadságra vonatkozó szabályok nem tartoznak a szankciók nemére és mértékére vonatkozó szabályok közé, mégis, a pontos törvényi megfogalmazás, a kiszámíthatóság és az előrelátható szabályozás követelménye a szankciók körében érvényesülő valamennyi anyagi jogi rendelkezés vonatkozásában is irányadónak tekintendő (különösen akkor, ha a kérdéses jogintézmény a személyi szabadság teljes mértékű elvonásával járó szabadságvesztés büntetésből történő szabadulás lehetőségét hordozza magában). Ezt a holisztikus megközelítést megerősíti az Alkotmánybíróság – ugyancsak a 11/1992. (III. 5.) AB határozatában kifejtett – álláspontja is, amely szerint az *„egyén alkotmányos szabadságát, emberi jogait nem csak a büntetőjog különös részének tényállásai és büntetési tételei érintik, hanem alapvetően a büntetőjogi felelősség, a büntetés kiszabás és a büntethetőség összefüggő zárt szabályrendszere. A büntetőjogi felelősség minden szabályának módosulása, alapvetően és közvetlenül érinti az egyéni szabadságot és az egyén alkotmányos helyzetét.”*

A jogbiztonság mellett külön említeni szükséges az *emberi méltósághoz való jogot*, amely a büntetőjogi szabályozásban az embertelen, megalázó büntetés tilalmának érvényesüléséhez vezet. Ezt az Alaptörvény III. cikke deklarálja a *kínzás, embertelen, megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmaként*, amelynek elvi alapját az EJE 3. cikke képezi. E szerint senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni. Az egyén személyi szabadságának életfogytig történő megfosztása pedig kétségtelenül olyan szankciónak tekinthető, amelynek jogintézményként való létezése alkotmányjogilag ugyan igazolható, ám mind a szabályozási részletek, mind a joggyakorlatban történő előfordulása az embertelen büntetés általános tilalmának égisze alatt vizsgálandó kérdéseket vetnek fel.

² lásd: Nagy Ferenc – A büntetőjog alapelvei, pp. 55-76, p. 63, in: A magyar büntetőjog általános része, Korona Kiadó, Budapest, 2004.

Ennél a pontnál ugyanis utalnom szükséges arra, hogy mind az EJEB, mind pedig az Európa Tanács kínzás elleni bizottsága (a továbbiakban: CPT) álláspontja szerint azon életfogytig tartó szabadságvesztés, amely nem hordozza a szabadulás valódi reményét, embertelennek tekintendő, így nem felel meg az EJEE 3. cikkének.³

Máshonnan megközelítve, az EJEB esetjoga szerint az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását nagykorú személyre önmagában sem az EJEE 3., sem más cikke nem tiltja, és azokkal nem összeegyeztethetetlen addig, amíg az életfogytig tartó szabadságvesztés *de jure* és *de facto* „mérsékelhető”. Utóbbinak pedig alapvető feltétele, hogy az elítélt számára a szabadulás reménye fennálljon.⁴

Az EJEB legutóbbi, Magyarországot érintő döntésében pedig ezt érintően egyrészt kimondta, hogy ugyan a büntetőjogi szabályozás az egyes tagállamok kompetenciájába tartozik, ám e hatáskör nem lehet korlátlan. Másrészt hivatkozott egy korábbi döntésére, amelyben a szabadulás reményét hordozó „várakozási idő” tekintetében tulajdonképpen ajánlást adott a tagállamok részére. E szerint az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt személy legfeljebb 25 év után jogosult számítani a feltételes szabadíthatóság vizsgálatára. Ezt alapul véve az EJEB tehát arra a megállapításra jutott, hogy – a TÉSZ-re ítélték esetében – a feltételes szabadságra bocsáthatóság 40 évet követően történő vizsgálatát előíró magyar szabályozás az életfogytig tartó szabadságvesztés „*de facto* mérsékelhetőségére” vonatkozó feltételnek nem felel meg.⁵

A 23/1990. (X. 31.) AB határozatban az Alkotmánybíróság az emberi méltóságot érintően kifejtette: „az emberi élet és az emberi méltóság elválaszthatatlan egységet alkot és minden más megelőző legnagyobb érték. Az emberi élethez és méltósághoz való jog ugyancsak egységet alkotó olyan oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog, amely számos egyéb alapjognak forrása és feltétele. *Az emberi élethez és méltósághoz mint abszolút értékhez való jog korlátot jelent az állam büntetőhatalmával szemben.*”

Végül a büntetőjogi szankciórendszer arányosságának követelményére szükséges utalni, amelynek alapjaként hivatkozható az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése. Ez megköveteli, hogy alapvető jogot más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az *elérni kívánt céllal arányosan*, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával szabad korlátozni.

III. Az ügy érdemében

Az életfogytig tartó szabadságvesztés – bár az emberek viszonylag kis csoportját érinti, de – mint az egyén szabadságszférájába a legintenzívebben behatoló büntetési forma, fokozott alkotmányossági figyelmet érdemel.⁶

1. Mindenekelőtt alapvető kérdésként merül fel, hogy a régi Btk. alkalmazására napjainkban mennyiben kerülhet sor, hiszen ez teszi aktuálissá a jelen vizsgálattal érintett problémát. Ezzel kapcsolatban – egyetértve az IM válaszában is szereplő okfejtés erre vonatkozó részével – azt szükséges hangsúlyozni, hogy a büntető anyagi jogi törvényi szabályozás időbeli hatálya mind a régi Btk.-ban, mind az új Btk.-ban akként lett megfogalmazva, hogy – figyelemmel a visszaható hatálynak a jogbiztonság elvéből fakadó általános tilalmára – főszabály szerint az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni a bűncselekményt, ellenben, ha az elbíráláskori új törvény szerint a bűncselekmény *enyhébben bírálendő el* (illetve, ha már nem is bűncselekmény), az új törvényt kell alkalmazni.⁷

³ lásd: T.P and A.T. v. Hungary (2017) 41.; Vinter and others v. the UK (2013) 104-118.; CPT 2016. évi 25. számú általános jelentése – „Situation of life-sentenced prisoners”, 73.

⁴ lásd többek között: Vinter and others v. the UK (2013) 106.; Törköly v. Hungary (2011); Kafkaris v. Ciprus (2008) 97.

⁵ lásd: T.P and A.T. v. Hungary (2017) 41-48.

⁶ Jescheck, H.-H.-Weigend, Th.: I. m. 1996. p. 758; Bock, W.-Mährlein, Dh: Die lebenslange Freiheitsstrafe in verfassungsrechtlicher Sicht. Zeitschrift für Rechtspolitik. 1997. Heft 9, pp. 376-381 – Hivatkozta: Nagy Ferenc – Szankcióitani tanulmányok, pp. 173-312, p. 209, in: Tanulmányok a Btk. általános részének kodifikációjához, HVG-ORAC, Budapest, 2005.

⁷ régi Btk. 2. §, új Btk. 2. § (1) és (2) bekezdése

Az enyhébb elbírálhatóság megítélése szempontjából utalnék a 4/2013. (X. 14.) BK véleményre, amely – ugyan nem kifejezetten az életfogytig tartó, hanem – a határozott tartamú szabadságvesztés tekintetében kimondta, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés az új Btk. 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik és megváltozása alapot ad – enyhébb elbírálás címén – a módosító törvény alkalmazására.

Az enyhébb elbírálhatóság tehát számos szempont figyelembe vételével, mérlegelésével – ideértve természetesen és kiemelten a szankcionálás kérdéskörét is – dönthető el az adott esetben. Önmagában véve a feltételes szabadságra bocsáthatóság tekintetében az új Btk. szabályozása akkor minősíthető kedvezőbbnek, amikor egy el nem évülő bűncselekménnyel állunk szemben, ilyenkor ugyanis a régi Btk. szerint a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábban 30 év elteltével, míg az új Btk. szerint legkorábban 25 év elteltével vizsgálható. Ilyenkor tehát nagy eséllyel előfordulhat, hogy a régi Btk. hatálya alatt elkövetett bűncselekmény esetében már az új Btk. alkalmazása szükséges, így a régi Btk. jelenleg vizsgált rendelkezése fel sem merül. Ellenben az egyéb bűncselekmények esetében az új Btk. szerinti minimum 25 éves határ szigorúbb, mint a régi Btk. szerinti minimum 20 éves határ, ezért már kizárólag ez alapján is felmerülhet a régi Btk. alkalmazásának szükségessége.

Előfordulhat továbbá, hogy egyazon cselekményre bizonyos szempontból az elkövetéskori, más szempontból az elbíráláskori törvény minősül enyhébbnek. Ilyenkor azt szükséges megvizsgálni és mérlegelni, hogy egészében és összehatásában melyik biztosít enyhébb elbírálást.⁸ Osztva az IM álláspontját, megítélésem szerint e mérlegelés során a bíró nyilvánvalóan nem hozhatja hátrányosabb helyzetbe az elkövetőt az új Btk. szabályaihoz képest, tehát az esetek szűk körében képzelhető el, hogy a bíró e mérlegelés eredményeként mégis a régi Btk.-t alkalmazza. *Mivel azonban utóbbi esélye nem zárható ki teljes bizonyossággal – figyelemmel arra is, hogy két esetben is előfordult a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának az általánosan érvényesülő tendenciától eltérő meghatározása –, a régi Btk. vonatkozó rendelkezésének vizsgálatától nem lehet eltekinteni.*

2. Amint tehát arra fentebb utaltam, a régi Btk. 47/A. § (2) bekezdése a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének vizsgálatára vonatkozóan törvényi minimumot ír elő, amely azt jelenti, hogy az ítélező bíróság ezen túli időpontot is meghatározhat. Mivel azonban a megjelölendő időpontnak *nincs törvényi felső határa* a régi Btk. szerint, ez el nem évülő bűncselekmény esetén 30 évnél későbbi, egyéb esetben pedig a minimum 20 évnél későbbi bármely időpontot jelenthet.

Az új Btk. 43. § (1) bekezdése ezzel szemben már tartalmaz egy generális maximumot az ítélező bíró számára azzal, hogy kimondja: „Ha a bíróság életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, annak legkorábbi időpontját *legalább huszonöt, legfeljebb negyven évben* állapítja meg”.

Az új Btk. indokolása szerint: „Életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabása esetén, amennyiben a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége legalább huszonöt év letöltése után nyílik meg, ha alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető. A törvény a hatályos Btk.-tól eltérően huszonöt évben határozza meg a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, a szabadságvesztés büntetés generális maximumának felemeléséhez igazodóan. A törvény meghatározza a feltételes szabadságra bocsátás legkésőbbi időpontját, amelyet az *átlagos emberi élettartamot figyelembe véve, negyven évben* állapítja meg”.

3. Ezzel összhangban, a Bv. tv. a TÉS-re ítétek esetében bevezette a kötelező kegyelmi eljárást, amelynek keretében az elítéltet fogva tartó büntetés-végrehajtási intézet értesíti az igazságügyért felelős minisztert, ha az elítélt a szabadságvesztésből *40 évet* kitöltött⁹.

⁸ lásd még: Nagy Ferenc – A büntetőtörvény hatálya, pp. 95-104, p. 99, in: A magyar büntetőjog általános része, Korona Kiadó, Budapest, 2004.

⁹ Bv. tv. 46/B. § (1) bekezdése

A kötelező kegyelmi eljárás bevezetésének alapját a nemzetközi elvárásokból eredeztethetjük. A Magyar László-ügyben az EJEB 2014. május 20-án ugyanis kimondta, hogy a magyar gyakorlat és a TÉSZ – az akkori feltételek mellett – az EJEE-be ütközik. Az EJEB döntése értelmében ugyanakkor *nem önmagában a TÉSZ intézménye, hanem a megfelelő felülvizsgálat hiánya miatt sértő a magyar szabályozás, hiszen azt, hogy a büntetés fenntartása továbbra is szükséges-e, meghatározott idő elteltével vizsgálni lenne szükséges.*

A kötelező kegyelmi eljárás megindítására vonatkozó 40 éves határidő indokaként a miniszteri indokolás kifejtette, hogy: a törvény „jogpolitikai indokokból és a magyar jogrendszer koherenciájára tekintettel állapítja meg ezt az időpontot. (...) Ha a törvény *negyven évnél korábbi időpontot írna elő a TÉSZ-re ítélték esetében lefolytatandó kötelező kegyelmi eljárás megindítására, akkor az elkerülhetetlenül érintené a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből nem kizárt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték egy részét is.* Például ha harminc év lenne a kötelező kegyelmi eljárás megindításának az időpontja, akkor azon nem tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték esetében is be kellene vezetni a kötelező kegyelmi eljárást, akik esetében a bíróság harminc és negyven év közötti időtartamban állapította meg a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, ellenkező esetben *előnyösebb helyzetbe hozná a jogalkotó a TÉSZ-re ítéltet a feltételes szabadságra bocsátható életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélnél*”.

A miniszteri indokolás azt tükrözi, hogy a TÉSZ-re ítélték és a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből ki nem zárt elítéltek között nem tehető olyan szabályozásbeli különbség, amelynek eredményeként a TÉSZ-re ítélt *de facto* kedvezőbb helyzetbe kerülhet a nem tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélnél. Ennek nyomán azonban szükséges figyelemmel lenni arra, hogy a régi Btk. jelenleg is hatályos 47/A. § (2) bekezdése értelmében előfordulhat, hogy adott esetben az elítélt feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontját a bíró a törvény szerinti minimális 30 év helyett annál hosszabb időtartamban (akár például 45 évben) határozza meg, tehát eddig az időpontig – a kegyelmi kérelmet leszámítva – nincs jogalapja az elítélt szabadulás iránti reményének. Ezzel szemben a szigorúbb, TÉSZ-re ítélt személy esetében hamarabb, azaz a Bv. tv. szerinti 40 év elteltével kötelező megvizsgálni a feltételes szabadulás lehetőségét.

A kötelező kegyelmi eljárás jogintézményének bevezetését követően ugyanakkor az EJEB 2016-ban a hazai szabályozást bíráló döntést hozott¹⁰ (ez 2017-ben lett jogerős), amelyben – amint arra fentebb már utaltam – kifejtette, hogy a szabadon bocsáthatóság 40 év eltelte után történő vizsgálata nem felel meg az EJEE 3. cikkéből eredő nemzetközi elvárásoknak. Tekintettel arra, hogy e jelentés tárgyát nem a TÉSZ képezi, és jelen ügyben kizárólag az életfogytig tartó szabadságvesztésből történő feltételes szabadságra bocsáthatóság vizsgálata időpontjának felső határa kérdésében indult vizsgálat, illetve az érintett EJEB döntés és a TÉSZ szabályozásának ezen aspektusa egy önálló, a hivatalomban folyamatban lévő vizsgálat tárgya, e jelentésben csupán a szükséges mértékben, az összefüggések szintjén volt lehetőségem az EJEB által vitatott szabályozás elemzésére.

4. Megjegyzést érdemel továbbá, hogy – amint azt az IM is kifejtette válaszában – a feltételes szabadulás vizsgálata legkorábbi időpontjának generális maximuma nem az új Btk. egyedülálló vívmánya, hiszen a régi Btk. 1999. március 1. előtt hatályos 47/A. § (2) bekezdése ugyancsak úgy rendelkezett, hogy „a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a bíróság az ítéletében tizenöt és huszonöt év között; ha az életfogytig tartó szabadságvesztést olyan bűncselekmény miatt szabta ki, amelynek a büntethetősége nem évül el, húsz és harminc év között határozza meg”.

Az ezzel kapcsolatos IM-érvelés – miszerint akkor még a TÉSZ hiányában a bíróságnak semmilyen, a mérlegelés során figyelembe vehető rendelkezés, iránymutatás nem állt volna rendelkezésére ahhoz, hogy a feltételes szabadságra bocsáthatóság vizsgálatának időpontja meddig terjedhet, azonban a TÉSZ bevezetésével a felső határ azért volt elhagyható, mert a feltételes szabadságra bocsáthatóság vizsgálata tekintetében nem lehetett olyan hosszú

¹⁰ T.P and A.T. v. Hungary (2017)

időtartamot meghatározni, amely a valóságban már a TЭСZ-nek felelt volna meg – álláspontom szerint nem reflektál arra a problémára, amikor a kérdéses időpont reálsan még nem éri el a TЭСZ-nek minősíthetőség „határát”, azonban a kötelező kegyelmi eljárásra tekintettel a TЭСZ-re ítélt kedvezőbb helyzetbe kerül a többi életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélthez képest. A régi Btk. 47/A. § (2) bekezdése ugyanis azzal, hogy a feltételes szabadulás vizsgálatának legkorábbi időpontja tekintetében a kötelező törvényi minimumon kívül a bírói mérlegelésnek nem szab felső határt, alkalmas arra, hogy ilyen helyzetet teremtsen. Emellett a fenti, az IM által megjelölt szempontok ugyan kiolvashatóak a szabályozás logikájából, így alapját képezhetik a bírói mérlegelésnek, azok azonban a törvény szövegében nem jelennek meg *expressis verbis*. *Ennek okán, figyelemmel a fent részletezettekre is, a vizsgált rendelkezés nem áll összhangban az alkotmányos büntetőjog egyik legalapvetőbb elvárásával, a nulla poena sine lege certa elvből eredő pontos törvényi megfogalmazás, kiszámíthatóság és előrelátható szabályozás követelményével, azaz a jogbiztonság alkotmányos elvárásával sem.*

5. Kétségtelen, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának megállapításakor a bíróság nem előrejelzést készít arról, hogy az elítélt mikor válik érdemessé a feltételes szabadságra bocsátásra, hanem a bűncselekmény tárgyi súlyát, jellegét, elkövetési módját, a halmazatot mérlegelve rögzíti azt az időpontot, amelynek bekövetkezte után a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége egyáltalán vizsgálható.¹¹ A feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjának bírói meghatározása ezért – ahogyan azt az IM a levelében egyaránt kifejtette – nyilvánvalóan nem tekinthető a szabadulás garanciájának. Az IM szerint ugyanakkor garanciális jelentőség tulajdonítható a Bv. tv. 57. § (8) bekezdése szerinti kötelező szabálynak, amely alapján, ha a büntetés-végrehajtási bíró az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélet adott esetben nem bocsátotta feltételes szabadságra, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét legkésőbb két év múlva, azt követően pedig évente újra megvizsgálja. Azonban e garanciális szabály nem változtat az ítélező bíró által meghatározandó időpont jelentőségén, hiszen e szabály a végrehajtási szakaszt érinti, nem pedig az ítélező bíró döntését.

Az eljáró bíró *szabadon mérlegelheti* az elkövetett bűncselekmény súlyosító és enyhítő körülményeit, az elkövető személyes körülményeit, amelyek alapján diszkrecionális jogkörében eldöntheti elsősorban, hogy egyáltalán a régi Btk. alkalmazható-e, továbbá, hogy határozott idejű szabadságvesztésre, a feltételes szabadulás lehetőségét ki nem zárva életfogytig tartó szabadságvesztésre, vagy TЭСZ-re ítéli a terheltet. E mérlegelési kompetencián belül – támaszkodva a törvény által megadott keretekre – azt is az eset összes körülményének és az elkövető személyiségének figyelembe vételével döntheti el, hogy a feltételes szabadságra bocsáthatóság vizsgálatának legkorábbi időpontját mely időpontban jelölje meg. Azonban e szabályozás nem garantálja kellőképpen az érintett személy alapvető jogainak érvényesülését, hiszen a törvényi keret egyik oldala, azaz a felső határ hiányában adott esetben az ítélező bíró az elkövető reálsan várható élettartamára tekintet nélkül a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontját olyan késői időpontban is megjelölheti, amikor a büntetése már alappal tekinthető *de facto* TЭСZ-nek.

Így az a helyzet állhat elő, hogy *a jogalkotó által objektíve enyhébben kezelendő személyi kör elveszíti „előnyét” az eredetileg szigorúbban kezelendő személyi körhöz képest*; a TЭСZ-hez viszonyítva nem biztosított a szankció *fokozatosságának és arányosságának* elve; továbbá a döntés – mivel a TЭСZ-nél érvényesülő kötelező kegyelmi eljárásra vonatkozó szabályokat sem lehetne alkalmazni – aligha lenne összeegyeztethető *az emberi méltósághoz való joggal és az abból következő embertelen büntetés kiszabásának alaptörvényi tilalmával.*

Összességében a fentiek alapján arra a megállapításra jutottam, hogy a régi Btk. érintett szabályozási rendje – amellett, hogy nincs koherenciában a Bv. tv.-ben és az új Btk.-ban megjelenő szabályozással – nem áll összhangban *az alkotmányos büntetőjoghoz kapcsolódó nulla poena sine lege certa elvből és egyben a jogbiztonságból eredő pontosság, kiszámíthatóság, előreláthatóság követelményével sem, ezért alkotmányos aggályokat vet fel.* Figyelemmel továbbá az EJEB Magyarországot érintő, fent

¹¹ lásd: Nagy Ferenc – Szankciótani tanulmányok, pp. 173-312, p. 208, in: Tanulmányok a Btk. általános részének kodifikációjához, HVG-ORAC, Budapest, 2005.

hivatkozott legfrissebb döntésére – mivel az EJEB értelmezésében még a TÉSZ esetében szabályozott 40 éves várakozási idő is túlzott mértékű –, a nem tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt személy számára a szabadulás reményének biztosítását jelentő várakozási idő törvényi felső határának hiánya, és ezáltal akár a 40 éven túli időpont meghatározásának lehetőségét is magában hordozó szabályozás ténye az *embertelen büntetés tilalmát érintő aggályokat is felvet.*

Mivel azonban a régi Btk. már nincs hatályban, annak módosításával nem orvosolható a feltárt probléma. Ellenben az olyan, a régi Btk. alapján életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt elkövetők esetében, akiknek a feltételes szabadságra bocsáthatóságának legkorábbi időpontját 40 éven túli időpontban jelölte meg a bíróság, megoldást jelenthet a kötelező kegyelmi eljárás szabályaihoz hasonló jogintézmény alkalmazása.

Intézkedésem

Az Ajbt. 37. §-a alapján felkérem a büntetőjogi jogalkotásért felelős *igazságügyi minisztert*, hogy az eljárásom során megküldött levelében foglaltaknak megfelelően vizsgálja felül a szabályozást, és a jelentésemben felsorakoztatott alkotmányos érvek, nemzetközi követelmények – különösen az EJEB esetjoga nyomán – *intézkedjen annak jogszabályi szintű garantálására, hogy a régi Btk. alapján történő jövőbeni elítéléseknél, továbbá a régi Btk. alapján elítélt azon személyek esetében, akiknek a feltételes szabadságra bocsáthatóságát a bíróság 40 éven túli időpontban jelölte meg, a szabadulás reális reményével számolbassanak az elítéltek.*

Budapest, 2017. július 5.

